

Fitxa tècnica

Guió Johan Grimonprez **Fotografia** Jonathan Wannyn **Interpretació** Louis Armstrong, Miles Davis, Nina Simone, Dizzy Gillespie... **Durada** 150 min **Gènere** Documental **Distribuidora** Filmin **Llengües** Holandès, anglès, rus, francès i àrab, amb subtítols en espanyol

Sinopsi

El jazz i la descolonització s'entrellacen en aquesta muntanya russa històrica que reescriu l'episodi de la Guerra Freda que va portar els músics Abbey Lincoln i Max Roach a colar-se al Consell de Seguretat de l'ONU en protesta per l'assassinat de Patrice Lumumba. (FilmAffinity)

Crítica

23/01/2024 - El jazz americà de meitat de segle acompanya la lluita anticolonial en l'estudi de Johan Grimonprez sobre la crisi del Congo i l'assassinat de Patrice Lumumba amb el suport de la CIA.

Un text en majúscules acuradament formatat i alineat, seqüències entretallades de vells noticiaris, alegres redoblaments de bateria... **Soundtrack to a Coup d'Etat** és una immersió en la història, però tampoc renuncia a ser una experiència per assaborir com a espectador. Dirigida per l'artista belga **Johan Grimonprez**, la pràctica del qual s'estén al treball multimèdia i al comissariat, el "com" de la pel·lícula és tan important com el "què" i el "per què", i això la converteix alhora en una experiència estètica memorable i un rigorós repàs de la Crisi del Congo i de la Guerra Freda en general. La pel·lícula s'ha estrenat a la Competició World Cinema Documentary de Sundance, fet que suposa la selecció més important del director en festivals fins ara.

L'element únic de la pel·lícula, i potser el més discutible, és la manera com exposa el seu propi argument polèmic, en comparació del relat més indiscutible dels esdeveniments històrics. El cineasta considera el jazz nord-americà, especialment algunes icones com **Louis Armstrong**, **Dizzy Gillespie** i el percussionista **Max Roach**, no només com a testimonis contemporanis, sinó també com a actors en els múltiples fronts de la Crisi del Congo. **Thelonious Monk** i **Eric Dolphy** aporten un agradable ritme dissonant a les audiències de les Nacions Unides i a l'aterratge dels avions presidencials. La idea que aquests artistes van contribuir a l'avantatge dels Estats Units en la Guerra Freda a través del "rentat cultural" és encara més provocadora. La cinta suggereix que van actuar com a ambaixadors dels Estats Units a l'Àfrica, mentre aquests sufocava els seus moviments independentistes d'esquerrres utilitzant els músics com a "camuflatge". La seqüència final de la pel·lícula, que mostra Roach i la vocalista **Abbey Lincoln** irrompent al Consell de Seguretat de l'ONU, simbolitza la lluita d'aquesta forma d'art, i es fa ressò de la solidaritat dels artistes cap a les lluites internacionals actualment.

Tot i els seus 150 minuts de durada, el documental resulta àgil i intens, mentre que Grimonprez sobresurt a l'hora d'oferir una història resumida de l'alliberament turbulent de la RDC i dels nombrosos relats que l'acompanyen. Els experts històrics i els espectadors ben informats assentiran amb el cap durant tota la pel·lícula. Per als altres, aquest treball ajudarà a emplenar els espais en blanc d'un episodi de la descolonització d'Àfrica més conegut que comprès veritablement. En comparació amb el marc més difús i qüestionable de la música, la narració presenta un argument més convincent sobre la importància vital del Congo per al món modern, com a cor d'Àfrica el pols del qual emana cap a l'exterior: després de la seva conquesta per part del rei Leopold II de Bèlgica, l'explotació del cautxú es va convertir en una mercaderia mundial vital, mentre que les mines d'urani van contribuir ni més ni menys que a la creació de la bomba atòmica. Amb el pas de les dècades, i una relectura de la història per part de l'esquerra que s'ha convertit en sinònim de consens general, **Patrice Lumumba** i el seu cap de protocol, l'activista **Andrée Blouin**, han passat a ser considerats estadistes vitals, quan abans eren titllats de perillosos radicals, i fins i tot **Nikita Khrushxov** s'ha convertit en un símbol convincent contra la influència dels EUA en els assumptes mundials, abans ridiculitzat pels mitjans de comunicació de tot el món per colpejar amb la seva sabata la tribuna d'oradors de l'ONU.

El to d'intriga paranoica i les nombroses referències creuades, tan dispars com pertinents, faran que els espectadors pensin en el novel·lista Don DeLillo. De fet, Grimonprez potser ha mostrat aquí les seves cartes, utilitzant literalment fragments de *White Noise* i *Mao II* al seu vídeo *Dial H-I-S-T-O-R-Y*. Tot i això, **Soundtrack to a Coup d'Etat** funciona millor com a narració històrica rutinària que com a bruixeria artística, encara que el seu sentit de la presentació contribueix sens dubte a impulsar la seva fluida assimilació dels fets.

David Katz – cineuropa.org